

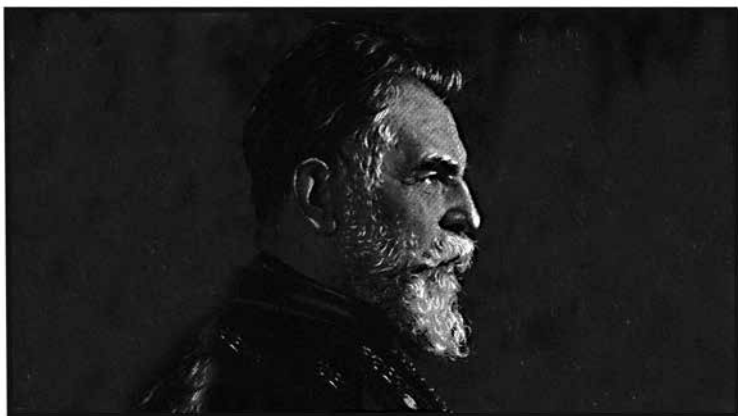
· ПЕТРОРОМАН ·

Галина ГОРИЦЬКА

**ВАТАГА БУРЛАКІВ,
АБО
ПОВЗУЧІ АНЕКСІЇ**

Харків
«ФОЛІО»
2024

ЗАКІНЧЕННЯ

Розділ перший ВАТАГА БУРЛАКІВ

Він був сухим і якимось... чорним. Ні, не темним, а саме чорним. Як кора столітнього дерева. Шістдесятирічним, невимовно незламним, чекістом. Майором МДБ. ЗеКа з Норильлагу. Утікачем і людиною поза законом. Суворим мисливцем Крайньої Півночі Росії. При цьому всьому на денці його зиниць була людська краса. Краса та людяність справжньої особистості. Геннадій Петрович.

Марія знала, достеменно знала, що він її знайшов лише задля того, аби розпитати про свого старшого сина. У цьому іноземному місті, цьому закордонні, цьому Берліні (і тут не так про назву міста йдеться,

як про визначення) здавалось, ніби були тільки ці двоє: двадцятишестирічна київська емігрантка Марія і цей дивний пан, який нагадував маленького будду перед ініціацією, але все ж — уже просвітленого. Здавалось, начебто простір стиснувся до цієї крихітної кав'ярні в центральній частині міста, де зустрілись ці двоє, і ніби більше немає нікого й нічого навкруги.

— Ну, кхм, як він? — схвильовано запитав Геннадій Петрович.

— Чесно?

— Ну давай спробуємо чесно, — погодився чоловік.

— Він постійно п'є та іноді щось пише, — знизала плечима дівчина, вдаючи, ніби їй до того байдуже.

— Погано пише? — обережно поцікавився пан в ідеально випрасуваному костюмі-трійці.

— Та дуже!.. — зовсім не збиралася стримуватись дівчина.

— Але ви його кохаєте?.. — чоловік ніби шукав загублену в просторі й часі соломинку, аби не загубити і свого старшого сина.

— Гадаю, що вже ні. Не кохаю, — чесно відповіла Марія. Потім скрушно зітхнула: — Але й — так, кохаю, одночасно. Здається, моєму серцю ніколи не вдасться Олексія позбутися...

— Дороженька, ви ще така молода... — відказав чорний пан у костюмі-трійці й по-батьківськи поклав Марії долоню на зап'ясток, заспокоюючи: — Ось побачите, пройде трохи часу...

Дівчина була здивована, що її заспокоює батько того, хто ледь не зламав їй життя. Втім, те саме життя, котре ледь не було зламане, складалось настільки буремно, що вона навчилась дивуватись тільки краплю і швидко приходити до тями.

Марія лишень знову стенула плечима: «Заспокоює, то й нехай заспокоює». Вона пильно зиркнула в очі старого пана та запитала:

— Ви скільки Олексія не бачили?

Геннадій Петрович на хвилину замислився.

— Взаправду сказати, якось мимохідь у новорічну ніч шістдесят шостого я бачив молодшого, котрого вже нема з нами, але то таке... А коли Олексія... навіть сказати напевне не можу.

Пан у костюмі-трійці також стенув плечима.

Офіціантка поставила перед ними на мацюпусінький столик два горнятка з кавою, і димок від них потягся у вікно, яке виходило на Александерплац. Втім, пан на каву й офіціантку не відволікався жодним чином.

— Життя було буремним. Вибачте за гіперболізм.
Кхм.

— Це не гіперболізм, — поправила його дівчина, яка вже підписала договір з паном Мартіном і навіть отримала щедрю передоплату за свою роботу, але ніяк не наважувалась сісти за написання роману, хоча терміни починали вже піджимати.

— Скоріше за все, це — гротеск по-вашому. Себто — для вас.

— Як скажете, — розвів руками Геннадій Петрович.

Марія про себе зауважила: «Ну, давай. Додай, що мені видніше. Розлютися. Додай сарказму, врешті-решт!..» Втім, її намагання «вивести пана на чисту воду» провалювалися раз за разом. Він залишався незворушним і після її слів про те, що його старший син Олексій — «графоман по суті», і після намагання охарактеризувати його життєвий шлях. Пан у костюмі-трійці залишався непохитним, як Берлінський мур до листопада 1989 року.

— Вам байдуже, що я кажу? — не витримала й запитала дівчина.

— Ні, я просто... — він нарешті сьорбнув не дуже пристойної, але принаймні чорної кави з дешевенького горнятка. — Я справді стільки всього пережив... Що, аби пояснити вам, знадобиться не одне кавування. І не кілька. А по факту... все рівно це нікому не цікаво, бо життя ти мусиш прожити сам. Нікому не жаліючись. Розумієте?

— Ага. Але ж його можна записати.

— Тобто?

— Що, «тобто»? Роман я пишу про повоєнний Київ. Мені за нього вже заплатило одне з найбільших ендеєрівських видавництв ще рік тому. А «віз і нині там».

— Це калька, — зауважив він.

— Що? — обурено запитала Марія.

— Калька з російської. Про віз, — пояснив він. — Але то таке... Також не дуже важливо.

— Ну гаразд, — погодилась Марія. — Калька — то калька. Але ж ви мені розповісте?

— Про що?

— Про своє гіперболічне життя...

— Скоріш — гротескне, — усміхнувся Геннадій Петрович, але на пропозицію пристав.

І так почалися їхні короткі ранки й довгі вечори. Бо кав'ярні їм уже стало замало, а Геннадій Петрович тим часом перетворився на одного з головних героїв Маріїно роману.

Треба зауважити, але без зайвого драматизму, що Олексій помер. Точніше — помре. Хоч і не відразу після зустрічі його дівчини з його батьком. Ну звісно, вони таки зустрілися. Але... майже не впізнали одне одного. Давно вже зник юний бешкетник, який колись хотів стати затятим відомим футболістом, а натомість опинився на лаві запасних.

На поетичній лаві, україномовній. Та й гроза всіх морів, і особливо їхнього центрального двору на Карла Лібкнехта, Геннадій Петрович теж кудись зник.

Можливо, якби батько і син продовжили грати свої старі ролі, з яких вони давно вирости, усе пройшло би гладко. Але вони не продовжили... І тому ледь упізнали один одного, але не захотіли пізнати.

Та й таке...

А ось роман було нарешті розпочато.

Маріє, з почином тебе.

І поки молодший Габзовський — в особі Олексія — усе намагався зруйнувати твоє життя й ніяк не спромігся, натомість зруйнувавши себе алкоголізмом, старший Габзовський, його батько, дав тобі потужний поштовх до творчості. Надав силу деміурга.

Я

Геннадій Петрович, котрий народився невдовзі після того, як його батьківщина — Російська імперія — відсвяткувала століття перемоги над Наполеоном у Вітчизняній війні 1812 року (і про цю подію, звісно ж, написала щойно створена газета «Правда»¹, якій судилося пережити не лише імперію,

¹ Російська газета «Правда» — найбільш впливове друковане видавництво СРСР, проіснувала з 1912-го до 1992-го року, коли Радянський Союз уже розпався.

а й Радянський Союз), умів крутитися. Це, в принципі, було нормально (себто — звично), як для середньостатистичного громадянина Російської імперії, так і для заточеної одиниці держави радянського стибу (себто — зразка).

Геннадій Петрович швидко перетворився на другого. Коли йому виповнилося п'ять років, товариш Ульянов-Ленін, який повернувся до Росії в «пломбованому вагоні»¹, стоячи прямо на броньовику й вимахуючи правицею, уже штовхав свою полум'яну промову на Фінляндському вокзалі в Петрограді перед натовпом, що навіжено махав йому транспарантами:

«Отечество
в опасности.

¹ «Пломбований» походить від терміна «пломба», що ставлять на вагоні, тобто вагон стає закритим для перевірки) — усталена в історіографії назва трьох дипломатичних пасажирських потягів, якими зі Швейцарії до Російської імперії через Німеччину у квітні 1917 р. в супроводі офіцерів німецького генштабу було переправлено верхівку російських емігрантів-більшовиків. У вужчому значенні під словами «опломбований вагон» мають на увазі тільки той вагон першого з потягів, у якому через Німеччину переміщувалася група більшовиків з 23 осіб на чолі з В. І. Леніним, які, за завданням Генштабу Німеччини та німецького уряду, мали за мету антиурядовими та підривними діями сприяти сепаратному виходу Російської імперії з Першої світової війни.

Пролитая нами
кровь требует
войны до победы.
Товарищи-солдаты,
немедленно в окопы.
Вернуть Ленина
Вильгельму».

І ось що казав Ульянов: «Уся влада — Радам! Земля — селянам! Заводи і фабрики — робітникам!» Втім, дуже часто так трапляється, що дійсність відрізняється від людських бажань. Та й мав він на увазі зовсім інше, якщо вже відверто. У його помислах була концепція емпіріокритицизму¹, котра набула неабиякої популярності в Європі й книжку про яку, перебуваючи під сильним впливом емпіріокритицизму, він тільки-но видав.

Втім, у Геннадія Петровича, так само, як і в Леніна, життя шкереберть розпоряджалось його смислами, помислами та діями. У діаметрально протилежному напрямку його бажань.

¹ Напряму у філософії кінця XIX століття, етап розвитку позитивізму. Ця філософська течія в найбільшій мірі заперечувала об'єктивне існування матеріального світу окремо від свідомості й поєднання відчуттів. У модифікованому вигляді ця течія розвинулася до третього позитивізму та постпозитивізму, що лежить в основі сучасної філософської науки.

ЗМІСТ

ЗАКІНЧЕННЯ	7
Розділ перший. Вагага Бурлаків	7
Розділ другий. Або Повзучі анексії	24
Розділ третій. «Коні не винні», або ЛГБТ-рух по-американськи	43
Розділ четвертий. Київські торти, каштани і стихійні лиха	63
Розділ п'ятий. Тяжка розмова	88
Розділ шостий. Таїнство «Володарів кортиків»	111
Розділ сьомий. Назрівання	137
Розділ восьмий. «Генеральні покоси»	156
Розділ дев'ятий. Гогеншенгаузен та інші емігрантські неприємності	168
Розділ десятий. Відкриття	191
НОВА СТОРІНКА	211
Розділ одинадцятий. Парадоксальні ідеї	211
Розділ дванадцятий. Хвилі відчаю і фемінізму. Особисте і суспільне	228
Розділ тринадцятий. Римські канікули	250
Розділ чотирнадцятий. На Одесу	270
Розділ п'ятнадцятий. Sang bleu, або Бог тут ні до чого	294
Розділ шістнадцятий. Кінець правління партійного націоналіста	321
КОДА	329
Розділ сімнадцятий. Лінія зміни дат	329